

ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและการรับรู้สภาพสิ่งแวดล้อมละแวกบ้าน ของผู้สูงอายุไทยที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

ผจงจิต ไกรถาวร* Ph.D. (Nursing)

นพวรรณ เปี้ยชื่อ** Ph.D. (Nursing), APN/NP

บทคัดย่อ: การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและการรับรู้สภาพสิ่งแวดล้อมละแวกบ้านของผู้สูงอายุไทยที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและการรับรู้สภาพสิ่งแวดล้อมละแวกบ้านของผู้สูงอายุไทยที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด และ 3) เปรียบเทียบความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนของผู้สูงอายุตามเพศ และจำนวนปีที่อาศัยอยู่ในชุมชน การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิบางส่วนของงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทำนายกิจกรรมทางกายของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด เขตเมือง” ของผจงจิต ไกรถาวรและคณะ ในปี พ.ศ. 2554 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุ 258 รายที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Independent t-test และ Analysis of Variance (ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 69 ของกลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในระดับสูง และร้อยละ 79.5 มีความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมละแวกบ้านในระดับปานกลาง ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้สภาพสิ่งแวดล้อมละแวกบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าจำนวนปีที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีผลต่อความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่เพศไม่มีผลต่อความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จากผลการศึกษาเสนอแนะว่า การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมละแวกบ้านให้น่าอยู่ และจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน รวมทั้งให้ความสำคัญต่อบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานาน มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

คำสำคัญ: ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การรับรู้สภาพสิ่งแวดล้อมละแวกบ้าน ผู้สูงอายุไทย
ชุมชนแออัด

* Corresponding author, อาจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล,

E-mail: phachongchit.kra@mahidol.ac.th

** รองศาสตราจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและการรับรู้สภาพสิ่งแวดล้อมละแวกบ้านของผู้สูงอายุไทย
ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

A Sense of Community Belonging and Perceived Neighborhood Environment and Facilities in Older Thais Living in Low Socioeconomic Communities, Bangkok Metropolitan

Phachongchit Kraithaworn* Ph.D. (Nursing)

Noppawan Piaseu** Ph.D. (Nursing), APN/NP

Abstract: This study aimed to 1) explore a sense of community belonging and the neighborhood environment and facilities perception of older Thais living in low socioeconomic communities, 2) explore the relationship between a sense of community belonging and the neighborhood environment and facilities perception in older Thais living in low socioeconomic communities, and 3) compare a sense of community belonging of older Thais living in poor communities according to gender and the years of living in the community. Secondary analyses from a part of a big project titled "Factors predicting physical activity among older Thais living in low socioeconomic urban communities" belonged to Kraithaworn and colleagues in 2011 were used. The sample consisted of 258 older Thais recruited from 6 low socioeconomic communities in Bangkok Metropolitan. Data was analyzed using Pearson's correlation, Independent t-test, and Analysis of variance. The results demonstrated that 69% of subjects perceived a high sense of community belonging and 79.5% perceived moderate satisfaction in the neighborhood environment and facilities. Pearson's correlation analyses indicated that a sense of community belonging was positively significantly associated with perceived neighborhood environment and facilities. The subjects with different years of living in the community had significant differences in a sense of community belonging, while no significant differences in a sense of community belonging between male and female. The results suggested that good environment and facilities in community should be provided and persons living in community for a long time should be acknowledged in order to promote a sense of community belonging.

Keywords: Sense of community belonging, Perceived neighborhood environment and facilities, Low socioeconomic communities, Older Thais

---

*Corresponding author, Lecturer, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University,
E-mail: phachongchit.kra@mahidol.ac.th

**Associate Professor, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University